

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Житомирського державного
університету імені Івана Франка
_____ **Киричук Г.Є.**

Звіт
про роботу бібліотеки
Житомирського державного університету
імені Івана Франка
за 2018 р.

Діяльність бібліотеки Житомирського державного університету імені Івана Франка у 2018 році була спрямована на просування бібліотечних послуг у внутрішньому середовищі університету, створення внутрішніх інформаційних ресурсів, удосконалення традиційних та електронних бібліотечних фондів. Це вплинуло на формування пріоритетних напрямів діяльності бібліотеки, посилило вимоги до професійної підготовки та діяльності бібліотечних працівників, викликало потребу у формуванні фондів, здатних зацікавити і задовольнити потреби користувача в освітній та науковій діяльності.

1. Організація обслуговування користувачів

Обслуговування користувачів у 2018 р. здійснювалось за такими напрямками: якісне інформаційно-бібліотечне забезпечення освітніх процесів з широким залученням автоматизованих технологій; приведення фонду у відповідність до потреб користувачів; підвищення рівня обслуговування.

Бібліотечна система обслуговування налічує 5 абонементів та 3 читальних зала. Загальна кількість місць для читачів у читальних залах – 264.

За звітний період кількість читачів за єдиною реєстрацією становила 8445 осіб, всіма структурними підрозділами обслуговано 17023 читача; зафіксовано 183666 відвідувань; видано 81486 примірників документів.

Удосконалювалось обслуговування користувачів засобами новітніх технологій. На сайті бібліотеки (<http://library.zu.edu.ua/index.html>) працює віртуальна довідкова служба «Запитай бібліотекаря», що виконує запити віртуальних користувачів. За 2018 року звернулось 85 віртуальних користувачів, виконано 52 тематичні довідки через он-лайн замовлення.

Потребою часу є організація обслуговування засобами сайту бібліотеки (<http://library.zu.edu.ua/index.html>) та WEB Ірбісу, звернення до яких фіксуються за допомогою Google Analytic. Оновлено дизайн сайту бібліотеки, додано нові варіанти пошуку інформації (карта сайту).

Важливим напрямом обслуговування є забезпечення максимальної інформованості студентів, викладачів університету щодо діяльності та пошуку інформації у вузівській бібліотеці. Формами роботи стали:

- бібліотечні уроки, майстер-класи – всього 35;
- бесіди зі студентами І-их курсів про структуру бібліотеки, склад фондів та ДБА бібліотеки – 40 бесід;
- відбувалася популяризація фонду букіністичної літератури. Створено та розміщено на сайті (<http://library.zu.edu.ua/index.html>) віртуальні виставки букіністичної літератури, всього 2 (45 літ. джерел);
- продовжено організацію полиць буккросингу у гуртожитках №1, 2, 3, 4, корпусі ННІ іноземної філології, у читальному залі № 1 навчально-лабораторного корпусу № 4.

Підтримувалися нові форми проектної діяльності, які представлені на сайті (<http://library.zu.edu.ua/index.html>):

- «Крок назустріч»;

- «Радимо прочитати».

Створено та розміщено на сайті реєстр журналів, що індексуються у БД Scopus та Web of Science.

Новим є: внесення метаданих викладачів університету у проект «Бібліометрика української науки» (з 55 викладачів у 2017 році до 382 осіб у 2018 році); бібліотека стала куратором наукометричної БД Scopus (пошуки – 4283, кліки – 3228, перегляди – 4621, сеанси – 2882) та Web of Science.

Надавався доступ до електронних бібліографічних ресурсів Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології, Зведеної бази періодичних видань ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського.

Для поліпшення обслуговування користувачів бібліотеки велися картотеки: реєстраційна, знахідок, відмовлень, тематичні. Оновлено форми бібліотечних сервісів «Он-лайн замовлення» та «Скринька відгуків».

2. Культурно-просвітницька робота

Культурно-просвітницька робота є суттєвою складовою діяльності бібліотеки, вона спрямована на популяризацію фонду та послуг бібліотеки у середовищі університету та громадськості. План культурно-просвітницької роботи представлений на сайті бібліотеки (<http://library.zu.edu.ua/index.html>) як додаток до Плану роботи бібліотеки на 2018 р.

Основними формами культурно-просвітницької роботи стали: тематичні виставки, відкриті перегляди літератури, яких представлено 135 на основі 2785 документів, віртуальні виставки, чисельність яких у 2018 році – 28, кількість представлених у них документів – 433. Урізноманітнено форми організації тематичних виставок: бенефіс однієї книги, виставка-застереження, виставка-цікавих фактів, виставка-ікебана, ай-стопери, вернісаж, виставка-персоналія тощо.

Проведено 12 масових заходів. Розширено форми проведення: екологічний екстрім, презентація книги, книжково-музична імпреза, прес-калейдоскоп, зустрічі, майстер-класи тощо.

Підтримуються такі традиційні форми культурно-просвітницької роботи як літературно-музичний вечір у гуртожитку №4 «Україно! Доки жити буду, доти відкриватиму тебе!». Організовано та проведено екскурсію до музею космонавтики «Мандри до планет далеких» (до Дня космонавтики) для студентів факультету фізичного виховання і спорту й ННІ філології та журналістики. Брала участь у проведенні квесту до Дня української мови та писемності (9 листопада 2018 року).

Організовано профорієнтаційну екскурсію «Бібліотека – серце університету» для студентів першого курсу Коледжу культури та мистецтв ім. І. Огієнка.

3. Довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування

Ознакою довідково-бібліографічного та інформаційного обслуговування є поєднання традиційних та інноваційних форм роботи.

Надавались консультації для студентів про довідково-бібліографічний

апарат бібліотеки, у т. ч. про електронний каталог та вміння ним користуватися, зі студентами перших курсів проведено бесіди про структуру бібліотеки, склад фондів, сайт та віртуальні послуги бібліотеки (40 бесід).

Проведені майстер-класи з користування ЕК та сайтом бібліотеки зі студентами-першокурсниками.

На сайті бібліотеки було представлено бібліографічний показник літератури «Прийти у світ людиною...»: до 295 річчя від дня народження Григорія Сковороди (486 дж.), бібліографічні списки різноманітної тематики, всього за рік 22: «Подолання мовленнєвих проблем у дітей» (36 дж.), «Математична панорама параметрів» (параметри у рівняннях, нерівностях і задачах) (48 дж.), «Благослови, Боже, на щастя, на долю...» – весільні звичаї та обряди на Україні (36 дж.), «Духовно-моральне виховання учнів в сучасній школі» (37 дж.), «Якість вищої освіти: вітчизняний досвід» (105 дж.), «Навчання дорослих у системі безперервної освіти: досвід, проблеми, перспективи» (60 дж.), «Виховання у школярів цінностей здорового способу життя» (42 дж.), «Діти та Інтернет. Вплив засобів масової комунікації на формування особистості дитини» (24 дж. та 42 інтернет-дж.), «Інклюзивна освіта: українські реалії» (48 дж.) тощо.

Проводилась систематизація періодичних видань, контроль за змінами у «Переліку наукових фахових видань України»: розроблено таблицю «Журнали, включені до Переліку наукових фахових видань України, передплачені бібліотекою ЖДУ ім. І. Франка на 2019 рік».

Проведено 135 виставок та відкритих переглядів літератури, зокрема: «Доле моя чорно-біла» – до 120 річчя від дня народження В. Сосюри (1898-1986), укр. поета-лірика, письменника (20 дж.), «Станіславський: епоха тотального оновлення театру» – до 155 річчя від дня народження (справж. – Алексєєв) (1863-1938), режисера, актора, педагога, теоретика театру (9дж.), «Там де єдність, там і сила» – до Дня Соборності України (15 дж.), «Ой ви, Крути, ой ви, Крути, біль мого народу... Віддали життя герої за нашу свободу!» – до Дня пам'яті Героїв Крут (6 дж.), «Історія України в романах» (35 дж.), «А сотню вже зустріли небеса...» – до Дня Героїв Небесної Сотні (9 дж.), «Мова – душа кожної національності, її святощі, її найцінніший скарб» (Іван Огієнко) – до Міжнародного дня рідної мови (50 дж.), «Лише з добра і любові, зростає колосся життя» (толерантність) – сторінками періодичних видань (32 дж.), Цікава психологія (25 дж.), «Ім'я Шевченка стукає в серцях» – до дня народження Т. Г. Шевченка, українського письменника, художника, мислителя (1814-1861), сторінками періодичних видань (36 дж.), «Світ дитячої книги» (44 дж.), «Між минулим і майбутнім» – до Міжнародного дня музеїв (36 дж.), «Василь Сухомлинський і сучасність» – до 100 річчя від дня народження В. О. Сухомлинського (1918-1970) укр. педагога, гуманіста, мислителя, дитячого письменника (49 дж.), «Життя у стилі ЖДУ» – до 99 річчя ЖДУ ім. І. Франка (55 дж.), «Голодомор в Україні : говоримо сьогодні, пам'ятаємо завжди» – до Дня пам'яті жертв голодоморів (22 дж.) тощо.

Проведено 35 бібліотечних уроків та майстер-класів з формування

інформаційної культури для студентів 1-3 курсів.

Абонентам ВРІ (індивідуальне обслуговування) підготовлено і надіслано 16 списків літератури за заявленими темами (8 абонентів, тем – 14). Абонентам ДОК підготовлено 2 списки літератури за заявленими темами (2 абоненти, 2 теми).

Створюються бази даних інформації в електронному каталозі. Загальна кількість записів становить 122755 (у 2018 р. введено 15059). Кількість звернень до електронного каталогу 32068. Здійснюється популяризація електронної бібліотеки, створюються активні посилання на повнотекстові аналоги в електронній бібліотеці університету, всього 646 гіперпосилань.

Щоденно ведеться робота з організації сайту. Сайт підтримується українською мовою, основні рубрики англійською. Відображається інформація про усі заходи, які відбуваються у бібліотеці. Кількість звернень до сайту бібліотеки за 2018 рік становила 28714.

Продовжено роботу по створенню віртуальних презентацій книг, тематичних списків, списків нових надходжень, проведенню та аналізу результатів опитування користувачів сайту бібліотеки.

Набули подальшого розвитку бази даних (БД) різноманітної інформації:

- Електронний каталог (книги, періодичні видання, аналітичні описи статей) – введено 15059 за 2018 рік (заг. к-сть 122755 зап.), у тому числі БД:
- Каталог дисертацій;
- Каталог авторефератів;
- Букіністичний каталог;
- Журнал Волинь-Житомирщина;
- Каталог Брехтівської бібліотеки В. Йеске;
- Журнал «Українська полоністика».

Сформовано та розміщено на сайті бібліотеки та у локальній мережі наукового читального залу списки тем дипломних робіт за 2018 рік – 9 списків дипломних робіт, 624 теми.

Наповнюється та надається доступ до електронної картотеки книгозабезпечення (закладка КО на базі САБ Ірбіс).

4. Формування фондів

Основу якісного формування фонду складає його оптимальна відповідність напрямкам навчального процесу університету. На підставі службових записок від завідувачів кафедр та аналізу фонду з урахуванням картотеки відмов проводилось комплектування та докомплектування кафедр.

За кошти університету фінансування бібліотеки становило: на придбання книг – 22755,00 грн., на придбання періодики – 77550,10 грн.; сума благодійних коштів склала 108089,34 грн.

5. Інформатизація та автоматизація бібліотечних процесів

Технічними засобами є: персональні комп'ютери – 51, у т. ч. для

співробітників – 19, для користувачів – 13. З них доступ до мережі Інтернет – 32; копіювально-розмножувальна техніка: – 12, у т. ч., сканерів – 2, принтерів – 6, ксероксів – 1, багатофункціональні пристрої – 3.

Автоматизація бібліотечних процесів здійснюється на основі ліцензованого програмного продукту САБ «Ірбіс».

Здійснювалось формування локальної мережі бібліотеки:

- підтримка та активізація АРМ «Каталогізатор»;
- обслуговування електронного ч/з № 1;
- вивчення можливостей експортування/імпортування документів

за допомогою АРМ «WEB».

Відбувалось оновлення сайту бібліотеки: в «Корисну інформацію» додано рубрику Наукометричні ресурси, де подані посилання на БД Scopus, БД WoS, платформу Google Scholar та систему Бібліометрика української науки, базова інформація про вказані наукометричні ресурси, посилання на профіль Житомирського державного університету ім. І. Франка.

Підтримувалось використання технологій WI-FI.

6. Організація і збереження книжкового фонду

З метою організації та збереження книжкових фондів у 2018 році проведено 10 переобліків: абонемент № 1; читальний зал № 1; читальний зал № 4; кафедра педагогіки, психології та управління навчальними закладами; кафедра економіки, менеджменту і маркетингу; кафедра англійської мови мови з методиками викладання в дошкільній освіті; кафедра педагогіки; кафедра дошкільної освіти та педагогічних інновацій; кафедра екології, природокористування та біології людини; кафедра алгебри та геометрії.

Разом з кафедрами проведена робота з фондом задля відбору фізично зношеної літератури, списано творів друку з інвентарних книг та дипломних робіт – 10376 прим.

Відбувалася ліквідація заборгованості користувачів бібліотеки, замінено 357 загублених читачами книг. Регулярно здійснюється аналіз читацьких формулярів з метою зменшення заборгованості користувачів бібліотеки.

7. Методична робота

Відбувалися засідання методичної комісії бібліотеки з питань: Про уніфікацію шифрів; Про закладку ОК, Про створення робочої групи з питань УДК; Про бібліографічний опис статей у журналах та наукових збірниках; Про особливості заповнення полів бібліотечної системи «Ірбіс»; Про QR-код та його застосування в бібліотечній практиці; Про введення подарованої літератури до фонду; Про Положення про проведення атестації працівників бібліотеки Житомирського державного університету імені Івана Франка. Всього 5 протоколів.

Відбувалося формування електронних бібліографічних ресурсів Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології, Зведеної бази періодичних видань ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського,

Довідника науково-інформаційної й видавничої діяльності та основних заходів освітянських бібліотек МОН України та НАПН України та надання доступу до них. Відредаговано та надіслано до Зведеної бази даних дисертацій 19 записів; до Зведеної бази періодичних видань ДНПБ ім. В. О. Сухомлинського – 32 бібліографічних записи.

Проводилася робота з методики редагування записів в електронному каталозі та редагування словників в електронному каталозі.

Розроблені методики проведення тренінгів та індивідуальних консультацій з викладачами кафедр університету щодо роботи в БД Scopus, Web of Science та інших наукометричних базах даних та методика майстер-класу щодо роботи з ЕК.

Працівники бібліотеки протягом 2018 року брали участь у наукових конференціях: Духновська Н.Г., Власовець Т.В., Гриценко О.І. та Мартинюк А.І. – у Інтернет-конференції «Книга в академічному дискурсі: філологічний, методичний та мистецтвознавчий аспекти». Крім того, Мартинюк А.І. пройшла дистанційний навчальний курс "Вузівська бібліотека в цифровому середовищі. Електронна бібліографія" (104 год.), а програміст Ковальчук В.Б. брав участь в серії онлайн-семінарів: «Інформаційні інструменти для авторів наукових публікацій», «Інформаційні інструменти для аналізу наукової діяльності», «Практичні рекомендації по публікації в міжнародних журналах» та отримав «Сертифікат учасника он-лайн семінарів щодо ресурсів Clavirate Analytics для наукових досліджень».

8. Бібліотечний маркетинг

Бібліотечний маркетинг був направлений на створення позитивного іміджу бібліотеки як інформаційного та культурно-просвітницького центру університету, пропагування системи інноваційних та традиційних бібліотечних послуг, вивчення інформаційних потреб та запитів користувачів, налагодження зворотного зв'язку із користувачами, розширення мережі віртуальних користувачів, налагодження взаємовигідних зв'язків із провідними бібліотечними установами, пропагування фондів бібліотеки у внутрішньому та зовнішньому середовищі, пошук партнерів для спільних проектів.

Основними напрямками стали:

- розміщення інформації про вузівську бібліотеку на сайті університету;
- висвітлення бібліотечних подій на сайті бібліотеки;
- висвітлення інформації про бібліотеку в соціальних мережах;
- інформування про річний план роботи бібліотеки та звіти на сайті (<http://library.zu.edu.ua/index.html>);
- робота спільно з деканатами, дирекціями, кафедрами, студентським активом, викладачами з різноманітних питань;

- на сайті бібліотеки, на сторінках у соціальних мережах (Фейсбук, Твітер, Ц. Укр) представлено 291 новину, з них 235 подій, завантажено 1198 фото та 1 відео.

- електронною поштою надіслано 2325 листів.

Проведено тренінги та індивідуальні консультації з викладачами кафедр університету щодо роботи в БД Scopus та інших наукометричних базах даних.

Проведено моніторинг інтересів користувачів бібліотеки шляхом опитування на сайті бібліотеки – 1 опитування. Створено і представлено на сайті (<http://library.zu.edu.ua/index.html>) презентацію «Результати опитування користувачів бібліотеки».

9. Бібліотечний менеджмент

Своєчасно здійснено планування діяльності підрозділів бібліотеки. На цій основі розроблений, затверджений в установленому порядку і представлений на сайті бібліотеки План роботи бібліотеки Житомирського державного університету ім. І.Франка на 2019 р.

З метою контролю виконання плану та поточного регулювання діяльності щопонеділка відбувалися наради при директорові.

Створено зведені звіти роботи підрозділів бібліотеки за 2018 рік, на цій основі здійснено обрахування кількісних показників діяльності бібліотеки та заповнення «Таблиці основних статистичних показників діяльності бібліотеки ВНЗ України за 2018 рік».

Відбувалося щомісячне внесення бібліотекарями даних до Електронного щоденнику обліку виконаних робіт, що дозволило своєчасно регулювати кількість та відслідковувати виконання планів.

Оновлено соціальний паспорт бібліотеки, розроблено та підготовлено до затвердження «Положення про проведення атестації працівників бібліотеки Житомирського державного університету імені Івана Франка».

Нове в роботі бібліотеки в 2018 році

1. Отримали доступ до двох провідних наукометричних баз даних – Scopus та Web of Science (наказ МОН України № 1213 від 06.11.2018 р.).

2. Розроблено, адаптовану до потреб університету, презентацію «Наукометричні ресурси».

3. Проведено тренінги з користування базою даних Scopus.

4. Проведено реєстрацію викладачів у наукометричних базах даних.

5. Удосконалено сайт бібліотеки ЖДУ ім. І. Франка.

6. Подано заявку на грант Міжнародної організації IREX щодо участі у проекті ПУЛЬС («Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні»).

7. Створено та розповсюджено QR – код на найуживаніші бібліотечні ресурси та послуги (електронний каталог, «Радимо прочитати» тощо).

Директор бібліотеки

Т.В. Краснобока